

การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะ
ของผู้บริหารและครู
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิทยา ภัทธิยากุล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2546

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

ISBN 974 – 9501 – 29 – 2

**THE TEACHER'S PARTICIPATION IN SCHOOL ADMINISTRATION PLANNING
IN THE OPINIONS OF THE ADMINISTRATORS AND THE TEACHERS UNDER
THE OFFICE OF NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATION**

WITTAYA PATTIYAKOOL

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Education Degree in Educational Administration
Graduate School, Rajabhat Institute Nakhon Si Thammarat
Academic Year 2003

ISBN 974 – 9501 – 29 – 2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร
และครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
ผู้วิจัย นายวิทยา ภัททิยากุล
สาขา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เหม ทองชัย)

.....กรรมการ

(ดร.มลิวัลย์ สมศักดิ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เหม ทองชัย)

.....กรรมการ

(ดร.มลิวัลย์ สมศักดิ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธงชัย มาศสุพงศ์)

.....กรรมการ

(ดร.อมร เฟิงใหญ่)

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์วิมล ดำศรี)

วันที่ 8 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2547

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะ ของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช
ผู้วิจัย	วิทยา ภัททิยากุล
สาขา	การบริหารการศึกษา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เหม ทองชัย
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.มลิวลย์ สมศักดิ์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงกับคาดหวัง 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงกับคาดหวัง 3) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารที่เป็นจริงกับคาดหวัง 4) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูที่เป็นจริงกับคาดหวัง 5) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ 6) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่คาดหวังในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูปีการศึกษา 2543 จำนวน 1,511 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงและคาดหวังโดยรวมและรายด้านคือ ชั้นเตรียมการวางแผน ชั้นดำเนินการวางแผน

ABSTRACT

The Title	The Teachers' Participation in School Administration Planning in the Opinions of the Administrators and the Teachers under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education
The Author	Wittaya Pattiyakool
Program	Educational Administration
Thesis Chairadvisor	Assistant Professor Dr. Hem Tongchai
Thesis Advisor	Dr. Maliwan Somsak

The objective of this research was to study the teachers' participation in school administration planning in the opinions of the administrators and the teachers under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education. The samples were composed of 454 administrators and 1,057 teachers working in the academic year 2543, totalled 1,511. The instruments used to collect data were rating-scale questionnaires. The data were analyzed by means of frequency, percentages, arithmetic means, standard deviation, t-test and two-way ANOVA.

The findings were as follows:

1. Both the whole and individual aspects of the teachers' participation in school administration planning in the opinions of the administrators and the teachers under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education according to the actual operations were at a moderate level, while the expected operations were at a high level.
2. The comparison of the teachers' participation in school administration planning in the opinions of the administrators and the teachers under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education between the actual operations and expected operations, both the whole and individual aspects : the stages of preparing, making, implementing, and monitoring and evaluating the plans, showed significantly statistical difference at .01. The expected operations were higher than the actual ones.
3. The comparison of the teachers' participation in school administration planning in the opinions of the administrators under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education between the actual operations and expected operations, both the whole

and individual aspects, showed significantly statistical difference at .01. The expected were higher than the actual.

4. The comparison of the teachers' participation in school administration planning in the opinions of the teachers under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education between the actual operations and expected operations, both the whole and individual aspects, showed significantly statistical difference at .01. The expected were higher than the actual.

5. The comparison of the teachers' participation in school administration planning in the opinions of the administrators and the teachers under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education according to the actual operations, both the whole and individual aspects, among the small, medium and large schools, showed no difference.

6. The comparison of the teachers' participation in school administration planning in the opinions of the administrators and the teachers under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education according to the expected operations, both the whole and individual aspects, among the small, medium and large schools, showed no difference.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และข้อคิดเห็นที่มีคุณค่าอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เหม ทองชัย ประธานกรรมการ ที่ปรึกษา และอาจารย์ ดร. มลิวัดย์ สมศักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท ขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล นิมสุวรรณ อาจารย์นิรัตน์ อินทร์ทอง อาจารย์ณรงค์ สุทธิภักดี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสามัคยาราม อาจารย์สินเทา บุญขวัญ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไพศาลสถิต และอาจารย์ประสาท เฮ่าตระกูล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางหลวงที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม ขอขอบคุณหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งสำหรับ คุณเยาวภา ภัททิยากุล ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือในด้านการเงิน เพื่อดำเนินงานวิจัยจนแล้วเสร็จ

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชและผู้มีพระคุณทุกท่าน

วิทยา ภัททิยากุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารโรงเรียน.....	7
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	7
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	9
การวางแผนบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	11
ความหมายของการวางแผน.....	12
ความสำคัญของการวางแผน.....	13
หลักสำคัญของการวางแผน.....	17
องค์ประกอบของแผน.....	22
กระบวนการวางแผน.....	26
การมีส่วนร่วมในการวางแผน.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการวางแผน.....	37

บทที่	หน้า
งานวิจัยในประเทศ.....	37
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากร.....	42
กลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	98
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	105
ประวัติผู้วิจัย.....	111

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามสถานภาพ ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน.....	52
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงและคาดหวังโดยรวมและรายด้าน...	53
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงและคาดหวัง ชั้นเตรียมการวางแผน..	54
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงและคาดหวัง ชั้นดำเนินการวางแผน.....	55
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงและคาดหวัง ชั้นปฏิบัติตามแผน....	56
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงและคาดหวัง ชั้นติดตามผลและประเมินผล.....	57
8 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงและคาดหวังโดยรวมและรายด้าน.....	58
9 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารที่เป็นจริงและคาดหวังโดยรวมและรายด้าน.....	59
10 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูที่เป็นจริงและคาดหวังโดยรวมและรายด้าน.....	60
11 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงโดยรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก.....	61
12 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนโดยรวมตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริง.....	62

ตารางที่	หน้า
13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหาร โรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงโดยรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาด กลาง และขนาดใหญ่.....	62
14 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของ ผู้บริหารและครูที่เป็นจริงในขั้นเตรียมการวางแผนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง.....	63
15 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของ ผู้บริหารและครูที่เป็นจริงในขั้นเตรียมการวางแผน.....	64
16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหาร โรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงในขั้นเตรียมการวางแผน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่.....	64
17 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของ ผู้บริหารและครูที่เป็นจริงในขั้นดำเนินการวางแผนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง.....	65
18 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร และครูที่เป็นจริงขั้นดำเนินการวางแผน.....	66
19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงในโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาด ใหญ่ ขั้นดำเนินการวางแผน.....	66
20 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร และครูที่เป็นจริงในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยวิเคราะห์ ความแปรปรวนสองทาง ขั้นปฏิบัติตามแผน.....	67
21 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร และครูที่เป็นจริงในขั้นปฏิบัติตามแผน.....	68
22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และ ขนาดใหญ่ขั้นปฏิบัติตามแผน.....	68

ตารางที่	หน้า
23 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง ในขั้นติดตามผลและประเมินผล.....	69
24 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงในขั้นติดตามผลและประเมินผล.....	70
25 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ขั้นติดตามผลและประเมินผล.....	70
26 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารและครูที่คาดหวังโดยรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง.....	71
27 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารและครูที่คาดหวังโดยรวม.....	72
28 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงโดยรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่.....	72
29 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารและครูที่คาดหวังในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง ขั้นเตรียมการวางแผน.....	73
30 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารและครูที่คาดหวังในขั้นเตรียมการวางแผน.....	74
31 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารและครูที่คาดหวังในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ขั้นเตรียมการวางแผน.....	74
32 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารและครูที่คาดหวังในขั้นดำเนินการวางแผนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง.....	75

ตารางที่

หน้า

33	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่คาดหวังในชั้นดำเนินการวางแผน.....	76
34	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่คาดหวังในชั้นดำเนินการวางแผนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่.....	76
35	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่คาดหวังในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง ชั้นปฏิบัติตามแผน.....	77
36	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่คาดหวัง ชั้นปฏิบัติตามแผน.....	78
37	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่คาดหวังในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ชั้นปฏิบัติตามแผน.....	78
38	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่คาดหวังในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง ชั้นติดตามผลและประเมินผล.....	79